

DEDE FRANCISKA

kutató, tudományos munkatárs – MNMKK Országos Széchényi Könyvtár, Lipták Dorottya
Sajtótörténeti Kutatócsoport

„... gyáva, neveletlen tökfilkónak deklarálom”. Az Arad és Vidéke és az Aradi Közlöny szerkesztőjének párbaja 1890-ben

„Tegnap hireink közt említve volt, hogy az »Aradi Közlöny« felelős szerkesztője: Vásárhelyi Béla pisztolypárbajban súlyosan, sőt veszélyesen megsebesíté az »Arad és vidéke« szerkesztőjét: Méray-Horváth Károlyt” – adott hírt az egész országban figyelmet keltő esetről a Fővárosi Lapok 1890 novemberében. Bár a korszakban a párbaj az újságírók között sem számított ritkaságnak, ez az eset több okból is felkelthette a közönség érdeklődését. Egyrészt az egyik fél súlyosan megsebesült, ami nagy részvétet keltett országszerte, másrészt a lovagias ügy kiváltó oka is indokolta a kiemelt figyelmet, hiszen az egy hónappal korábban, ünnepélyes keretek között felavatott aradi emlékszoborral és alkotójával, Zala Györggyel volt kapcsolatos.

A XIX. század második fele az emlékműállítások és emlékszobrok időszaka volt. Az aradi vértanúk emléksobrára már a kiegyezés évében megindult a gyűjtés és adakozás, megalakult a szoborbizottság, majd kiírták a pályázatot is. A nyertes Huszár Adolf azonban a szobor elkészülte előtt elhunyt, így Zala György fejezte be az emlékművet, amelyet 1890. október 6-án avattak fel hatalmas érdeklődés mellett. Az eseményről a kezdetektől részletesen tudósítottak a lapok. Az ünnepi hangvételt azonban hamar felváltotta a kritika. Az átvevőbizottság a megvalósítás néhány pontját illetően kifogást emelt, amiről tudósított a sajtó, és az ügyből (országos) sajtóháborúság kerekedett, amelyben a fent említett két lap is aktívan részt vett. Esetükben a véleménykülönbség és az egyre élesebb hangú polémia végül összecsapáshoz vezetett.

Az előadás a szobor körüli viták és a párbaj történetét ismerteti mindenekelőtt a két lap írásai tükrében, de kitekintéssel néhány további beszámolóra is.

Kulcsszavak: Arad és Vidéke, Aradi Közlöny, Méray-Horváth Károly, Vásárhelyi Béla, párbaj

“... I declare him a coward, boorish imbecile”. The duel between the editors of Arad és Vidéke and Aradi Közlöny in 1890

“Yesterday’s news mentioned that the editor-in-chief of the ‘Aradi Közlöny’, Béla Vásárhelyi, seriously and even dangerously wounded the editor of ‘Arad és vidéke’, Károly Méray-Horváth, in a pistol duel,” reported the Fővárosi Lapok in November 1890 about the incident that attracted attention throughout the country. Although duels among journalists were not uncommon in the era, this incident may have aroused public interest for several reasons. On the one hand, one of the parties was seriously injured, which aroused great sympathy throughout the country, and on the other hand, the cause of the chivalrous affair also justified the special attention, as it was related to the Arad memorial statue and its creator, György Zala, which had been ceremonially inaugurated a month earlier.

The second half of the 19th century was a period of memorials and memorial statues. Collections and donations for the Arad Martyrs' Memorial Statue began in the year of the Compromise, a statue committee was formed, and a competition was then announced. However, the winner, Adolf Huszár, died before the statue was completed, so György Zala completed the monument, which was inaugurated on October 6, 1890, amid great interest. The event was covered in detail in the newspapers from the beginning. However, the celebratory tone was soon replaced by criticism. The acceptance committee raised objections to some points of the implementation, which were reported in the press, and the matter turned into a (national) press war, in which the two aforementioned newspapers also actively participated. In their case, the difference of opinion and the increasingly sharp polemic finally led to a clash.

The presentation presents the history of the debates surrounding the statue and the duel, primarily through the writings of the two newspapers, but also with an eye to some additional reports.

Keywords: Arad és Vidéke; Aradi Közlöny; Méray-Horváth Károly; Vásárhelyi Béla; duel